

Kaiwo Soi We Iberani

Kaiwo dedung we Iberani

Kaiwo anatu we inontarai Iberani nini, mano soi nei denatui we Yahudi eweKristeni manea, amani inontarai Kristenio esodai dadira pampang paria wedaya adareti eroaso Kristusi ahang kahai ki. Mano soi kaiwo anatu ninai, yurai we dohong kaiwo wesa pampang we ambori eroaso fo mutu. Nanai wedaya soi kariri Yesusi Kristusi we I mani deinawi kariri Allai na masi.

Mano soi suratinei medu kariri fi betoru wesa mani: Reantenang mani, kariri Yesusi we I mani Allai ne Kaisung dine—Kaisungno werea na ea kaha. Kaisung nini deinawi ne dohong kariri Dai ne dawiafo na mai, na sawania mutu sodai dadirafo. We Allai ne Kaisung dine tonanafo, Yesusi nini dedai sewa nabio na Kaiwo Arerai Mamo fosa kiai. I kontai dedai sewa wewaifosa tuti Musai mantauni kontai.

Beru mani, Allai deinawiai we Yesusi mani weImami werea na ea kaha dine tuti dedai sewa imamio na Kaiwo Arerai Mamo fosa kiai.

Betoru mani, medurai we na Yesusi, mano eroaso fosa ekaharai weru sasarifo, mataifo tuti weru mararehafoi. Na weimami Dedai Mirarebana fo nanai feriri inontaraine tata na tarai. Fariri nani wiro obui na fi nunung we korbani fo tuti fi siaio nari kariri agama Yahudi foi fo kaha. Fi nari tonana fo, manta deinawi kariri fariri taraio obui na Yesusi nani terai, wiro fi siai feai konta kaha.

Na medu deisaha kariri mano eroasoio ewe-ewonomi na Kaiwo Arerai Mamo fo nani sa fo, mano soi kaiwo anatu fe nini deyo medurai we mano etato kaiwo anatu nesa we ambori etawa kaha, mae etohong kariri ene eroaso fo nanaia mutu. Na robong 12 foi, dohong kaiwo wesa we etawansara mutu na dadira rorong esodairai

nanai paria werea naya fo, na ewati terai we Yesusi. Deretawansa we etawansa na dadira esodaira fo tuti na inontarai enari kangganisa fo nanai.

Kife ne kaiwo anatu ne na dohong kaiwo aunau fo wesa tuti deretawansa dohonao etaramio fi siai kia enemiro-rongfo wedaya wiwo etaramio Yesusi ahang kaha fe.

Kaiwo anatu ne deto kutua tonina:

1:1-3 Kaiwo reantenang fo mani, kariri Kristusi we I mani, deinawi kariri Allai na mai na ne taraifo.

1:4-2:18 Kristusi dedai sewa wewaifosa.

3:1-4:13 Kristusi dedai sewa Musai tuti Yosuai.

4:14-7:28 Fi mai tuti dadai sewa Kristusi niari we weimamifo.

8:1-9:28 Fi mai tuti dadai sewa na Kristusi ne Arerafo.

10:1-39 Fi mai tuti dadai sewao na Kristusi wekorbanifo.

11:1-12:29 Kaiwo kariri imamifo we fio todoni kontai ohong kariria fo.

13:1-25 Kaiwo aunau tuti kaiwo kafe.

Allai medu na ne Kaisungfoi

¹ Na fafongfa, Allai medu bitoya na ne nabifosa we tane werengno Israeli fafong fasa, tuti medu wesa na rang bitoya. ² Wape rahida wefuiai ninai Allai medu na ne Kaisungfoi we tata. Kaisung nani, Allai mantauni yuaisi weArikangno ambori ne mambiriu we sobu fi kiao tamang neng fo. Na I kontai, Allai niari nunei tuti rorafaisi sentenang. ³ Kaisung nani ne tarai toyari sambewarai we tawatipa Allai ne sambewarai dadai fo tuti wefiainawiaia kasau kariri Allaio tarai foi, tuti andino derara fi kiai na rorafaisi tuti nunei na ne kaiwo wemambiriu fo ne. Yuairurang tane sasarinea kiai na ne rikafoia mani, minohi na Mananufaisi warang domoya fo, na katai dedai mantaung foi. ⁴ Dedai sewa wewaifosa kiai, dedai kariri wangno sobua fo, weo wang nanai dadai pari sewa weru wewaifo ene wangfo.

Allai ne Kaisungfoi dedai sewa weru wewaifosa

⁵ Weo Allai wiro sahu wewaifosa we ne kaisung disa kaha. Wiro medu we manei nasa deyo,
 “Wauno nehu Kaisung di Waune!

Rahida bonini iweDai we Wau.”*
 Kontai wiro medu kariri wewai manei deyo,
 “I ambori sahu Yau we ne Dai,

Tuti isahui we nehu Kaisungfo ne,”* kaha.
⁶ Kontai, rabuang bo kia ne Kaisung mansiari foi to nunei meu ne, medu deyo,

“Wewainesa kiai, todoni kontai esomi wei.”*
⁷ Mae kariri wewaifosa mani, medu deyo,
 “Allai niari ne wewaifosa ene tarai toyari numandai,
 tuti niarisa we ne mangfata ene tarai toyari adia denggararu.”*

⁸ Mae we Kaisungfoi mani Allai medu deyo,
 “Allai Wau, nemu kadera mananu wai wiatai we fitawafa,
 tuti Wau wemananu na enemurorong mesi.

⁹ Wau mani enemuo ne maifo tuti enemurireu ne karirafu;
 nanai wedaya Allai, mano wahui we nemu Allai dine foi,
 diri wau yuai wau dedai sewa nemu maniwowirio meweboyari fosa,
 tuti deinawi finanai na yuairurang nemu taraiwai na maningno kia mirising fo.”*

¹⁰ Tuti medu we ne Kaisungfoi kontai deyo,
 “Sengne Wau, na reantenang pari fo nari nunei amangneia mitu,

tuti rorafaisi mani waramu wawua fine.
¹¹ Finanai kiai ambori woru,
 wape Wau mani munohi pampang.

* 1:5 Masmuri 2:7 * 1:5 2 Samueli 7:14; 1 Tawarikhi 17:13 * 1:6
 Ulangan 32:43 * 1:7 Masmuri 104:4 * 1:9 Masmuri 45:6-7

Finanai kiai ambori memo toyari ansung.

¹² Nunei sentenang ambori wukoyari toyari wukoya ansung boriei fo,
tuti toyari manei yiwang ansungfo tonanai kontai riwani na nu siai bei aha.

Wape Wau mani riwang Wau na ea kaha,
tuti nemu rahida wiro werea na ea kaha.”*

¹³ Tuti Allai wiro medu we wewaifosa na weai kawurua deyo,

“Munohi na warahu domoya ne,
paria inari nemu aiteta wausa etawai aweu awemu doa sausa.”*

¹⁴ Tonana mani, wewaifosa mani fiani saine? Ea kiai mani nuaninuo efata Allai, tuti Allai demisa we efata inontarai ambori esobu fariri fosa saine.

2

Uarai we dohonao tara weru fariri tasobuai na Kristusi fo fanai

¹ Tonana mani, todoni kontaio tarurai tarai we tarutawang Kristusi ne aunauo tataramioai kawurua fo, ambori tara weru tane taroasoai nana kaha. ² Weo Allai ne Kaiwo Arerai Mamo wewaifosa emadurai we tane werengno Israeli fosa na fafongfa, wetarai tuti todoni kontai ohong kaririai. Tuti mandoni dino dohong kariria kaha mani sodai aiboifo, masi kariri fisawarai niari nanai. ³ Tonana mani, todoni we fariri fiabaio tasobuia foi ne? Nana mani faririo Allai ne Kaisungfoi mantauni dohoni. Reantenang mani fariri nani Seng Yesusi deiririaia, tuti mano etaramioai terai ria Sengfoi sa etaiririai we tata ampa. Ampafe, tatohong kariri fariri nani kaha mani tarai tasodai aibo fuba pari sewa aha foi ki! ⁴ Allai kontai yoa tuba fariri Yesusi dohoni nani, tuti deinawiai tonanai na

* 1:12 Masmuri 102:25-27 * 1:13 Masmuri 110:1

fiainawiai tuti fitantuma bitoya paria, tuti na deto Fi Mai Nuaninu Mirarebana foi dohona fo, amani Fi Maio detorai kariri mantauni ne awiafo.*

Yesusi da ma weinontarai batang toyari tata, ambori fiai rang we tasobu faririfo

⁵ Wiro wewaifosa ansaino esobu mambiriu ria Allai we eru wang mananu fo na nu weworu da aha ma foi kaha, amani nu weworuo tamadu kariri nini. ⁶ Mae mambiriu nanai Allai dohonai we inontarainesa, amani kaiwasanei kiai, weo na kaiwofo manei yoa tubarai tonina:

“Inontarainei mani fianang dine,

doni aromuoi nina,

ete arikang inontaraifosa mani mandoni disa,

doni uremufo nayai nasa nina?

Wiro ewefiea kaha.

⁷ Nari inontarainei tewawa weru wewaifosa we rahida kuteai,

Mae akawuru wori bohongno sambewaraio dedai tuti wang omi wea fo wei.

⁸ Kontai nariri sobu mambiriufu we yufio na doni konta foi.”*

Masino kaiwofo dotu we Allai niari inontaraine ewemambiriu we esodua fifuba niai na nunei nini kiai, nana mani deinawiai we fifiani kontaio ewemambiriu we eru, wiro wea bireri kaha. Tonanai ki, wape na ninai wiro tawatio inontaraine ene mambiriu tonana fo kaha rai. ⁹ Wape ne tawatioa ne mani, tawatio Yesusi, andino Allai niariri tewawa weru wewaifosa waroi kuteai, wape ninaia mani yu wang mananu fo na sambewaraio dedai fo. Yesusi nani yu wang dedai fiabai foi weo sodai mararehafoi ampa, ambori na Allai ne bengno dohonai arora fo, sodai mararehafoi we inontaraine tata kiai kontai.

* 2:4 Kariri Fi Maio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo mani, boto kariri finana kiai na 1 Korintusi 12. * 2:8 Masmuri 8:4-6

¹⁰ Allai niari finini kiai tuti niariri we mantauni. Allai ne enetituitafo mani, we fiafai rang we ne arikangne tata ambori tasobu ne sambewarai dedai fo. Ampafe wetarai paria wei we niari tane Mamparirifo sodai dadira ambori mesi paria. Na sodai dadira tonana fo mani, Yesusi weMamparirio mesi paria we feriri tata dine. ¹¹ Yesusi yuairurang inontaraine tatara tamararebanai weru tane sasarinei ampa, tuti mano yuairurang tata foi tuti mano niari tata tamararebana ne tata, tata kiai tane wawa mansiari. Nanai wedaya Yesusi wiro mimaya we sahu tata we ne doroi kaha. ¹² Yesusi medu deyo,

“Yau ambori ikorang wonomuwai we nehu doroinesa,
tuti ifiafai wonomuwai na rahida bo mano esomi we
Wau fosa efanduhisa fo.”*

¹³ Medu aha deyo,

“Yau ambori iroaso te Allai.”*
Tuti medu nariai aha deyo,

“Yau ninai,
tuti arikangno Allai Wau bohonsa we Yau nesa an-
sainina.”*

¹⁴ Weo inontarai sahusa we arikang nanisa mani, arikang batangno ambori tamarareha tataine, ampafe Yesusi mantauni niari ne taraifo kariri tata tuti minohi weinontarai batang kariri tata. Ambori na ne mararehafoi kiraikobu mano wemambiriu we mararehafoi, amani Saminseni. ¹⁵ Tuti na tonanane niari tata takaharai weru tane tawewoming we marareha foi, weo paria nanai Saminseni wewora tata na tamatai marareha foi. ¹⁶ Weo tarai, we wiro wewaifo saino Yesusi urengfo nayai nasa fo kaha, mae Abrahami ne ririane tata. ¹⁷ Nanai wedaya, na fifiani kontaio niari ne taraifoia ne tarai kariri ne doroi fosa, ambori na tonanane weImami Fubao

* 2:12 Masmuri 22:22 * 2:13 Yesayai 8:17 * 2:13 Yesayai 8:18

enewawufo fuba tuti dohong kariri Allai na mai, ambori dohong ne taraifoi feriri kaiwasanei kiai weru ene sasarinei. ¹⁸ Weo Yesusi sodai dadira na rahida Saminseni denggoari we sawa fo, manamo wiro sawa kaha. Ampafe i kontai wemambiriu we fiata mano esodai dadirao ambori wedayasa etawa fosa kontai ki.

3

Yesusi dedai sewa Musai

¹ Tonana mani, doroi memararebanaio Allai sahu mea na katai dedai fo kontai wa mea, menemitituai sauarai kariri mano weRasuli tuti weImami Fuba foi, amani Yesusi mano taroa wei foi dine. ² Yesusi nini dohong kariri fianai aino Allai mano diriri foi, fi demi weai we niari fo na mai, mai kariri Musai we dohong kariri fio Allai demi we niari na ne inontarai Israeli fosa kiai, amani ahusa we Allai ne Munu rorong fosa. ³ Tonanai, wape Yesusi todoni kontaio sobu sambewaraio dedai fo fuba sewa weru Musai, weo mano biaung munu bei andino sobu fiai fuba sewa munu biauni nani. ⁴ Tarai we mununei kiai mani, inontaraine ansaino ebauni ne. Wape mano biaungno fianggeng fuba nini kiai mani, Allai mantauni. ⁵ Musai dohong kariri wemangfata na Allai ne Munu rorong fo kiai na mai tuti medu kariri fio Allai ambori meduraifa fo na rahida da ma fo. ⁶ Wape Kristusi dohong kariri fianai aino yu fo na mai, amani wekaisungno wenunggamiei we Allai ne Munufoi fo. Tuti tataino ne Munu di tata, masino tarutawangno tane taroaso Yesusi na tamatai kaha tuti taenemitawani pampang.

Roaso kaha mani obu ne karifafo

⁷ Ampafe kariri fianai aino Nuaninu Mirarebana fi medurai fa deyo,
 “Rahida bonini kontai, metarami ne rawafuifo mani,
⁸ dohonaio menumikamiewai mitubaru fe,

kariri mene wereng Israeli fosa na fafongfa na rabuang bo etapa Allai tuti etitua we ne mananufo na katai mananai sarahiai fo fe.”

⁹ Allai deyo,

“Na wanai mene werengfosa we defuina piarua ewati te fianai aino inari wesara fo tonanai ki, wape etapa yau tuti etitua we nehu mananune.

¹⁰ Nanai wedaya ikasou mano rabuang bonani sa tuti imadu yeyo,

‘Ea mani enemirongfoi da siarawai pampang, tuti wirowi etarorang nehu rangne kaha.’

¹¹ Ampafe ikasou tuti ifafora,

wirowi esuai afui we eminohi ukai na mai ria Yau kaha.”*

¹² Doroi meaine! Metanansiau, ambori dohonao obuaifa we na mea manei enerorongfoi kerira tuti yoaso Allai kahai mae kurutare Allai Mano Darang foi fe. ¹³ Wape todoni kontai metaunau wawera mea pampang, rahida neungne mebaung mea na kaiwo mai fo, tuti menari tonanai na kutu taminohi na rabuang bo ahui we ‘Rahida Nini’ faini fo. Ambori na tonanane wirowi sasarineyi sofa wawera mane waua wedaya bapa Allai kaha. ¹⁴ Tata kiai mani Kristusi ne maniwowirio tarurai ruhia di tata, masino paria werea naya fo tarutawang tane taroasoai tasobuai na reantenang foa nanai. ¹⁵ Toyari kaiwoariri anta deyo,

“Rahida bonini kontai, metarami ne rawafuifo man, dohonao menumikamiewai mitubarufi fe, kariri mene wereng Israeli fosa na fafongfa na rabuang bo etapa Allai fo.”*

¹⁶ Mandoni saino etaramio Allai rawafuifo tonanai, mae etapai ne? Tofino, inontarai nanisa man, kaiwasa fuba raminde Musai kiasa era weru nu Mesiri foi saine

* 3:11 Masmuri 95:7-11 * 3:15 Masmuri 95:7-8

kaha e? ¹⁷ Tuti we mandoni saino Allai kesou defuina piaru fo ne? Mano Allai kesousa tonana fo mani, mano enari sasari fosa, mano etau na katai mananai sarahiai foi. ¹⁸ Tuti mandoni saino fefora weduasa deyo wiro esuai afui we eminohi ukai na mai riati kaha ne? Mano Allai feforasa tonana fosa mani, inontarai mano etohong kariri Allai kaha tuti eroasoa kaha fo saine. ¹⁹ Ampafe ninaifa mani, kasau ampa weo Allai wiro yoa wesa we esuai afui eminohi ukai na mai riati kaha, weo eroasoa kaha fefe.

4

Allai dohong ne rahida bei we ne inontaraine tata ambori ne maifo tasobuai nai

¹ Allai ne kaiwo dererai nanai, kariri yoa we tasuai tonone ne maifo taminohi ukai riati fo, kaiwo dererai nanai nayai pampang paria sobu rahida bonini kontai. Ampafe metanansiau weduarai paria, ambori dohona mane na tata wiro sobu ne mai nana kaha fe. ² Weo Kaiwo Mahikai kariri todoni obu ne mai tuti minohi ukai riati fo nanai,* ewuwuai kontai kawuru we tata ampa, mai kariri we tane werengno Israeli fosa na fafongfara fo. Tonanai ki wape we tane werengfosa na fafongfa mani, kaiwo nanai wiro wefieai wesa kaha, weo etaramioai tonanai mae wiro eroasoai kaha. ³ Ninaia mani, mano taroasoa ne tata tasuai to Allai ne maifo taminohi ukai riati ampa, mae tane werengfosa esuai to wana kaha. Nanai masi kariri fianai aino Allai medurai tonina ne:

“Ikasou tuti ifafora,
wiro esuai afui we eminohi ukai na mai ria Yau
kaha.”*

Tarai, na reantenang pari fo Allai niari nunei kiai ampa, tuti fiotou niari fi fo mae minohi ukai na mai pariao ninai.

* 4:2 Ulangan 28:1-14 * 4:3 Masmuri 95:11

⁴ Weo kariri rahida itu foi mani, na ne kaiwofo Allai medu kaririai tonina:

“Allai niari fifuba nini kiai tonanai,

tuti rahida bo itu foi mani minohi ukai na mai.”*

⁵ Tuti na kaiwo anta nanai, tatatorai we medu kontai toninai:

“Wiro esuai afui we eminohi ukai na mai ria Yau kaha.”*

⁶ Tonana mani kasau ampa we inontarai manea ambori esuai to ne mai minohi ukai riati nana ne, wape mano esobu Kaiwo Mahikai kariri todoni obu ne mai tuti minohi ukai riati fo fafongna fosa mani wiro esuai afui kaha, weo wiro etohong kariri Allai kaha tuti eroasoa kaha fefe. ⁷ Nanai wedaya dei kutu rahida bei, andino ahui we ‘Rahida Nini’, werahida we inontarai esuai to ne minohi uka fo. Defuina yiwang defuina akawuru wori Allai medu na Dauti kariri rahida nani, na kaiwo anta dotua nanai amani:

“Rahida bonini kontai, metarami ne rawafuifofo mani,

dohonao menumikamiewai mitubaru fe.”*

⁸ Weo masino Yosuai kia inontarai nanisara esuai to ne mai minohi ukai nani reti, na fui mani Allai wiro medu kariri rahida siai bei ahang kahai ki. ⁹ Ampafe pariao ninai Allai meinenang rahida bei we ambori tasuai to ne mai minohi uka foi, ne tarai toyari I we raminde minohi ukai na ne rahida Sabati foi. ¹⁰ Weo mandoni kontaio suai to Allai ne mai minohi ukai nani mani, wenani fiotourai na fi yu fo tuti wiro yufi ahang kaha,* kariri Allai we fiotourai na fi niari fea fo. ¹¹ Ampafe, tarurai paria we tasuai to ne mai minohi ukai nana, ambori wiro manej na tata sawai we dohong kariri inontarai Israeli fafong fasa fe, we wiro etohong kariri Allai tuti eroasoa kaha fo.

* 4:4 Kejadian 2:2 * 4:5 Masmuri 95:11 * 4:7 Masmuri 95:7-8 * 4:10

Fi yu fo nanai mani, etohong korbani pampang tuti sunatifo, tuti fi erurai we emasi nai kariri Allai ne Kaiwo Arerai Mamo foi.

¹² Weo Allai ne Kaiwone darang tuti wemambiriu, tuti reisa sewa sonduo reisa doru foi; disang mani berorong paria, paria wedaya kiatate numianinunei weru ansengnei, berorong pariao neina soriruhia fo tuti neina rorong fo. Wemambiriu kontai we titua kariri taenemitituaifo tuti taenemirorongfuisi.[†] ¹³ Inontarainesa kiai, mansiari kontaio wiro dediwa weru Allai urengreafo kaha, weo finini kiai kehabi tuti tifai kiai na urengreafo. Andino ambori tata kiai tateiai kariri fianai aino tanari ne wei fo ne.

Yesusi weImami Fuba dine

¹⁴ Ninaia mani tane Imami Fuba dedai manei.[‡] I mani da maino rorafaisi ampa, amani Yesusi, Allai ne Kaisungfoi. Tonana mani tarurai we tarutawang tane taroasoane na mutu, amani tane taroasoao taro weaia fo. ¹⁵ Weo Imami Fuba taneni nini, wiro ne tarai kariri imami fafong fosa kaha, weo I kiontai niuruainso fianai aino tanumiruinsoai weinontarai batang na tane tafanahangfo, amani na tawemambiriu we tateiaia sasarine kaha. Mae tane Imami Fuba nini mani siai paria, tuti ne tarai kariri tata weo raminde nanai, na fifiani kontai, sobu fi sofa we sawa fo bitoya paria, mai kariri tata na fuinini, wape I wiro niari sasari kaha. ¹⁶ Ampafe, todoni kontaio na tamatai kaha tara kefang we Allai, mano dohong ne bengfo arora foi, to ne kadera mananu foi refongfo, ambori aro tata tuti tasobu ne beng dohonai arora we tata fo, ampafe finanai fiata tata na rahida tasobu dadirafa.

5

¹ Tuti kariri imami fuba fosa mani, imami fuba mandoni kontai iriri nano inontaraine tata, ruaisi we yiwang inontarainesa kiai na fi kariri omi we Allai fo, we kia

[†] 4:12 Ninaia mani, Allai medu we tata na ne Kaiwofo, amani Kristusi, toyari dotu na iberani 1:1-2. [‡] 4:14 Ato kariri imami fuba fosa na Imamati 16.

inontaraine ene fi etohonai we Allai fo, tuti we dohong korbani we kaiwasanei ne sasari nani we Allai. ² Imami nani deitawang kariri inontaraio eserawaweraha fosa tuti era sarawa fosa ene enari toa fo, tuti na kaiwo manang niari suasa, weo mantauni kontai inontarai batang dine tuti finahang na fifiani kontai. ³ Finanai wedaya todoni kontaio niunung korbani we feriri mantauni ne sasarifo kontai, wiro we inontaraifosa ene sasarifo tera kaha. ⁴ Tuti mandoni kontaio, wiro yuai bera mantauni we weimami fuba tonana kaha, mae Allai andino sahui tuti yuasi we yu wang dedai nana ne, mai kariri Haruni na fafongfa. ⁵ Tonanai kontai, Kristusi wiro yuai bera mantaunia weImami Fuba na dadai sambewara fo tonana kaha, wape Mano medu wei foi andino yuasi na kaiwo medu wei fo deyo,

“Wauno nehu Kaisung di Waune!

Rahida bonini iweDai we Wau.”*

⁶ Kariri medu na katai siai kontai deyo,

“Wau mani imami di wau we fitawafa,

kariri wang imami Melkisedeki fo.”*

⁷ Na Yesusi minohi weinontarai batang kariri inontaraine tata fo, wenadi tuti dutanai paria na saia bibe tuti urehurufu towowu we Mano wemambiriu we feriri weru mararehafoi, tuti na dohong kariri Allai na enerorong tewawa fo, Allai tarao ne nadifo. ⁸ Allai ne Kaisung dine tonanai, wape na dadirao sodaira fo sobu aunau nayai we dohong kariri Allai na mai, ⁹ tuti na tonanafo mesi ampa, ambori weMampariri pariao fitawafa dine, we feriri mandoni kontaio dohong kariri ne dawiafo. ¹⁰ Tuti Allai sahui weImami Fuba, kariri wang imami Melkisedeki fo.

Kaiwo aretawanai we ambori tatawai weru taroaso Kristusi nei fanai

* 5:5 Masmuri 2:7

* 5:6 Masmuri 110:4; Kejadian 14:18-24

¹¹ Kariri fi tonana ne, fi bitoya paria yeyo imadu kariri, wape dadira paria we yeisaharaia kasau, weo mene metafu kaiwo wa ahera kaha. ¹² Tarai, ato weai na defuina ne mani, mewemantaunau ampa. Wape tonana kahai mae metohong we mesobu aunau ria inontarai siai kariri kaiwo reantenang na Allai ne Kaiwofo, amani kaiwo masi we inontarai arahio yoasoa foi sobu aunau kariria fo terai. Metohong we ui nendai, wiro fiang mutubaru kaha, ¹³ weo mandoni dino dunung ui pampang mani, wiro deitawang ete tefu aunau kariri todoni minohi weinontarai en-erorong mesi na Allai arongreafo kaha, weo wearikang marareha nendai fefe. ¹⁴ Wape fiang mutubaru ne mani we inontaraio efabaia fosa, amani mano etawansa na etaunau mantaunsa pampang we todoni etitua kariri doni aino bengfo tuti doni aino karirafo.

6

¹ Ampafe, doroi meaine, tara to fong na fi kariri taroasoai kariri Kristusi ne. Aunauo we mano arahio eweKristeni fosa todoni kontaio etaunaua fo, wiro tataunauai pampang fanai, mae tasoi tata we aunauo ne sua aha fo, amani aunauo masi we inontarai eroasofo mutua fosa esobua fo. Weo, toyari inontaraio ebaung munu bei etohong munu ne kamiei reantenang fo kai we ebaungno munufoi nai fo, tata kontai tanari tonanai na taroasoanei ampa. Tonana mani wiro tataunau aunau reantenang fo pampang aha fanai, amani aunau kariri tatarabera tata weru tanari fieai wedaya mararehafoi fo, tuti kaiwo reantenang kariri todoni taroaso Allai foi, ² aunau kariri baptisangfo, ete todoni taruai tawaraminea wasau inontarai we tamoansa fo, aunau kariri mansuwi-suwifo, tuti kariri aihoio watai we numainufo. Ampafe wiro tamadu pampang kariri finanai ahang fanai, mae toyari inontarai efabaia fo tamadu kariri Kristusi ne aunau masi

we inontarai efabai fosa ewaitawana fo. ³ Tuti Allai yoa wea mani, todoni kontaio tanari tonana rai!

⁴ Weo inontarai raminde esobu Yesusi ne sambe-warafo*, enumiruinso Mano minohi na Waidani foi ne bengfoa, tuti esobu Nuaninu Mirarebana foi mantaunia fosa, ⁵ tuti enumiruinso Allai ne Kaiwo Mahikai fo ne bengfo, tuti ewati Allai ne mambiriuo dohonai na rahida da aha ma fo, ⁶ wape mayeai etawai, ehurumitare Allai aha, inontarai nanisa todoni kontaio wirowangfeai kahai arorawa we etaraberasa weru sasarifo tuti esobu ne bengfo ahang kaha. Weo inontarai nanisa na enari tonanafo epahu riwang Allai ne Kaisungfoi wesa na aitabafoi nariai aha tuti etohong mamaya Yesusi wonongfo paria na kaiwasa bitoya foi eumireafa.

⁷ Weo kahofa sinsung mereha metangno ming pampang aweu foi tuti wedaya fitantanangfo tifu beng we mano etanangfi fosa, nana mani kahofa nanai sobu Allai ne moanafo. ⁸ Wape kahofao tifu wona amafui tuti ninoio weababo fo, nana mani kahofa nanai wefieai ahang kahai tuti kefang paria we Allai deikanganiai tuti ambori niunumi na adiafoia wioru ki.

⁹ Wape doroio enehuwawu mea wa meaine, amemadu we mea tonanai ki, wape ameroaso mea, we ambori mesodai fi beng sewa fi anta nani kiai, amani fio obuairia faririfo. ¹⁰ Weo Allai mani medu tarai, wirowangfeai kaha. I wirowangfeai fianai aino raminde menari wei fo, tuti menemiwawuo meteinawiai wei na mefata ne inontarai emararebana fosara fo, kariri fianai aino menari pampang paria sobu ninai. ¹¹ Tuti ametohong weai paria, we mansiari-mansiari wau, boinawiaifa we rural tarai tonanai na fianai aino enemutawana fo paria werea naya fo we ambori wobu fi enemutawanai nanai. ¹² Wirowangfeai amemaya we meuremi marira na fi tonana fo kaha, mae

* 6:4 Yohanesi 8:12

todoni kontaio metohong kariri mano esobu fianai aino Allai dereraia nana fosa, na eroasofo tuti enemitawanai etamang weai na etawansa fo.

Allai ne Kaiwo Arera fo wiro yiwang na ea kaha

¹³ Weo rahida bo Allai dererai we Abrahami fo, fefora na mantauni wonongfo, weo wiro manei dedai sewari we fefora nai kaha fefe. ¹⁴ Fefora deyo,

“Tarai antu,

we Yau ambori imoang wau fuba paria

tuti inari wau bawing separai bitoya aha ki.”*

¹⁵ Abrahami sawani demang saerawai we kaiwo nanai tuti na tonanane sobu fianai aino Allai dererai wei tonana fo.

¹⁶ Weo inontaraine efafora mani, efafora na mano dedai sewari foi wonongfo, tuti ne fefora tonana fo ne tarai we fio wemambiriu paria we yoa tuba ne kaiwofo wetarai, tuti kife kaiwo dapa wai tonanafo. ¹⁷ Nanai wedaya,

Allai deyo medurai na kasau we mano ambori eweriria na Abrahamio esobu ne kaiwo derera fosa, we ambori eroasoai, we ne kaiwo derera fo wiro yiwang funoma kaha. Nanai wedaya dohong kaiwo derera fo tonanai, mae fefora tutirai. ¹⁸ Na dohong ne kaiwo derera fo tuti na

fefora tutira fo,* Allai wiro sofa kaha. Na fi beru tonana fo Allai wiro wemambiriu we sofa kutea konta kaha. Ambori na tonanane, Allai dohong taenemirorongnei mirising tuti wemambiriu fuba aha, amani mano tawawu weru nu kerira nini tonono Allai ambori tarutawanaia mutu na fi meinenamai we tata na rahida da aha ma fo ki.

¹⁹ Taenemitawanai nanai ne tarai toyari kamutuo oari sea aweu pepayai tuti tarutawanaia mutu nai tuti wedaya tanumianinune ne niayai na mai. Taenemitawanai nanai kontai sea tonono Rorongno Mirarebana Pari foi na Sempaisi ne Munufoi na Waidani ambori ireu aburung foi wiro

* 6:14 Kejadian 22:17 * 6:18 Iberani 7:20-21

wedua tata aha kaha. ²⁰ Yesusi dera rang da foni tata to katai nani ampa, tuti suai to wanai we yiwang tata ampa. I weImami Fuba we fitawafa, mai kariri wang imami Melkisedeki fo.

7

Melkisedeki, Imami Fuba dine

¹ Weo Melkisedeki nini mani Mananu Salemi dine, tuti Allai, mano Dedai Mantaung foi, ne imami dine. Na rahida Abrahami daraberahi na mamuna rorongno memunara kiraikobu mananufosa fo, Melkisedeki da wa sobui tuti mioani, ² tuti Abrahami dohongno perpuluhangno kiari foi wei. Wangno Melkisedeki ninai, reantenang mani, neta we *Mananu Enerorong Mesi*, tuti Mananu Salemi kontai, amani *Mananu Kia Mai* dine. ³ I mani, ne pari inana tuti ne pari tamana kontai, wiro bia na riria bei kahai kontai, wiro saubaunung kaha tuti wiro mireha na wea kaha. Ne tarai kariri Allai ne Kaisungfoi, weimami pampang we fitawafa.

⁴ Mewati! Inontarai nini fiabai paria, doni Abrahami tane wawafoi, dohongno perpuluhang na fi beng pari dewarai weru mananufosa fo wei nina. ⁵ Kariri Hukumi Musai soi foi mani, Lewi ne ririao esobu wang imami fo, ansaino ene mambiriu tonanai we efanduhi perpuluhangfo ria inontarai Israeli mano wei fosa ne, amani ene doroi fosa, masino ene doroi nanisa kontai Abrahami ne riria disa ki. ⁶ Melkisedeki inontaraio wiro weriria na Lewi dine kaha, tonanai ki mae kia perpuluhangfo ria Abrahami tuti mioani, amani mioang mano sobu Allai ne kaiwo derera fo. ⁷ Tarai we wiro faforawa kaha, weo mano dedai sewa mioangno mano tewawa, ampafe tawatioai we Melkisedeki dedai sewa Abrahami. ⁸ Kontai kasau we Melkisedeki dedai sewa imamio eweriria na Lewi fosa. Weo na ninai inontarai batangno ambori emarareha fosa ansaino esobu perpuluhangfo, mae na

wanai Melkisedeki, mano sobu perpuluhangfo ria Abrahami foi, kariri Kaiwofo deyoa fo, inontaraiio darang pampang dine. ⁹ Ampafe madurai kontai toninai, Lewi imamio ne mambiriu we sobu perpuluhangfo, wape dohong perpuluhangfo kontai we Melkisedeki ampa, amani ria ne werengno Abrahami, amani na rahida Abrahami dohongno perpuluhangfo we Melkisedeki fo. ¹⁰ Weo rabuang bonani, Lewi wiro saubaunung kaharai, wape ne tarai toyari niayai na Abrahami ampa, na rahida Melkisedeki sobu Abrahami fo nanai.

Kristusi mani Imami Dedai dine toyari Melkisedeki, tuti dedai sewa imami Haruni

¹¹ Na rahida Allai dohong ne Hukumifoi we inontarai Yahudi fosa, yuai Lewi ne ririafosa we eru wang imami fo, ambori ewiwiaing inontarai Israeli fosa ambori etohong kariri ne Hukumifoi na mai. Wape fio imami nanisa eru fo mani, wiro demoyarai we wedaya inontarainesa emasi kaha, weo ea kontai inontarai batang disa fefe. Tonana mani todoni kontaio imami siai manei kiawariai aha ma, amani mano weimami fo kariri wang imami Melkisedeki fo, wiro manei na Lewi ne ririafoi, toyari Haruni, kaha. ¹² I mani wiro na Lewifosa kaha, ampafe Lewi ene wang imami fo riwang to inontarai siai aha tonana mani, Hukumifo kontai riwani nariai aha. ¹³ Weo imami mano madu kariri nini mani wiro na riria Lewi kaha, mae na riria siai, tuti na riria siai nini wiro manei fiata na mesbao ohong korbani nai we Allai foi kaharai. ¹⁴ Weo tawaitawanai ampa, we tane Sengnei weriria na riria Yehudai ma tuti kariri riria nani mani, Musai wiro medu sobu kaiwo kuteai kariri manei we weimami kaha.

¹⁵ Tuti kasau paria aha kariri todoni Hukumi Musai foi riwanai siai ampa, weo imami siai manei kiawariai aha, amani imami kariri Melkisedekifo. ¹⁶ Wenani weimamifo wiro kariri fianai aino hukumi bei dererai kariri ne ririafoi

kaha, mae kariri mambiriu darangno wirowo na ea kaha fo. ¹⁷ Weo na Kaiwofo dotu kariri I deyo,
 “Wau mani imami di Wau we fitawafa,
 kariri wang imami Melkisedeki fo.”*

¹⁸ Ampafe, nina mani Hukumio fafong foi oiayari ampa, weo wemambiriu kaha tuti wefieai ahang kaha fefe. ¹⁹ Weo Hukumio Allai dohoni ria Musai nani, wirowo kiamasifeai we manei konta kahaia, nanai wedaya ninaifa mani Sempaisi deinawi rang waworuo beng sewa we taenemitawanai nai feai, rang nani fiata tata ambori tahefang we Allai.

²⁰ Tuti Yesusi weimamifo wirowo funomai tonana kaha, mae Allai fefora tutirai. Imamio wei fosa raminde ruaisa fo, wirowo ruaisa na kaiwo fafora feai tonana kaha, ²¹ wape Mano nini, Allai yuaisi na fefora tutirai, na rabuang bo medu wei deyo,
 “Sempaisi fefora kawuru ampa,
 tuti wirowo yiwang kaiwo medurai nanai ahang kaha,
 ‘Wau mani imami di wau we fitawafa.’ ”*

²² Allai fefora tonanai wedaya Yesusi wefiainawiaio wemambiriu paria we tata kariri todoni kaiwo areraio beng sewa fo wetarai.

²³ Tuti fi siai konta mani, imami mano wei fosa mani efau, weo ea kiai mansiari-mansiari mireha ampafe wirowo manei yu wang nanai pampang kaha. ²⁴ Wape Yesusi mani darang we fitawafa, ampafe wirowo fieai weduari na yu wang imami fo we fitawafa fo kaha. ²⁵ Nanai wedaya Yesusi nini wemambiriu we feriri inontaraine tata na mai paria, amani mano na I tara tahefang we Allai, weo darang pampang we ambori doa rahanai na tata tuti Allai.

²⁶ Weo Imami Fuba tonana nei dino mesi we fiata tata ne, amani imamio mirarebanai, dohong sarawa kaha, wesasari kaha, siai paria weru inontarai ewesasari fosa,

* 7:17 Masmuri 110:7

* 7:21 Masmuri 110:7

tuti dedai sewa rora bodoni kontai. ²⁷ I mani wiro ne tarai kariri imami fuba wei fosa kaha, weo ea mani rahida neungne enari korbanifo we mantaunsa ene sasarifo, akawuru wori we kaiwasa bitoya foi ene sasarifo ki. Weo I mani niari korbani beyari kawuru we fitawafa, na rabuang bo wekorbani mantauni ne taraifo fo. ²⁸ Weo kariri Hukumi Musai soi foi mani, kiutuai we yuai inontarai batangno efanahang fosa weimami fuba, wape na fui faforao Allai meduri foi mani, kiutuai we yuaio Kaisungfoi weImami Fuba, niariria mirarebanai ao mesi we fitawafa.

8

Yesusi weImami Fuba we Kaiwo Arerai Waworu fo

¹ Kaiwo tamadurai kai ninai, weneung tonina: tane Imami Fuba dedai tonana dine, andino minohi na warang domoya fo ria Mananuo minohi na kadera mananu foi na Waidani, ² tuti yu wang Imami Fuba fo na Rorong Mirarebanai sewa foi, amani na Sempaisi ne Munu wiatai wenumainu foi. Munu nani Sempaisi mantauni andino niariri ne, wiro inontaraine manei dino niariri ne kaha.

³ Weo imami fuba nei kiai mani, ruaisi we kia inontaraine ene fi etohonai we Allai fo, tuti we dohong korbani we kaiwasa ene sasarifo nani we Allai. Tonanai kontai we tane Imami Fuba Dedai foi; todoni kontaio ne fieai we dohonai we korbani. ⁴ Masino niayai na nunei mani, todoni kontaio wiro weimami kaha, weo imami manea kawuru ampa we etohongno korbanifo kariri fianai dotu na Kaiwo Musai soi fo. ⁵ Fianai enari we eweimami fo, finanai enariri na munuo wefiainawiai tuti wenuaninu kariri fio na Waidani fo. Finanai Allai deikaririai kawuru we Musai ampa, na rahidao Musai niari Sempaisi ne Warumai Tendao Omi Nai fi fo. Allai medu toninai we Musai deyo,

“Aromuoaiifa, we finanai kai nari kariri fiainawiaio
yeisaharai we wau na uaifo nanai.”*

⁶ Wape ninaifa mani Yesusi ne fi yu weimami fo dedai sewao fi imami batang fosa eru fo, tuti I mani Mano Doa Rahanai na Kaiwo Arerai Waworuo Allai dohoni we yuti foi dine, tuti Kaiwo Arerai Waworuo nani mani dedai sewao bo raminde dohoni we Musai foi, weo weneung na Allai ne dereraio mai sewa fo fefe.

⁷ Weo Kaiwo Arerai reantenang fo masi fea reti, wirowu kataifeai nariai aha we Kaiwo Arerai weberu fo ahang kaha. ⁸ Wape bo reantenang foi wirowu masi kaha, weo Allai sobu fisarawafeai na ne inontarainesa, tuti medu deyo, “Sengne Yau yeyoai,

Tarai we rahidafo ambori da ma ki,
Yau ambori inari Kaiwo Arerai Waworu fo ria riria Israeli fosa,
tuti ria riria Yehudai.

⁹ Kaiwo Arerai nanai wirowu kariri kaiwo areraio yohonai ria ene werengfosa,
na rahida iru na ewaramifo iwiwiainsa era to boriei weru nu Mesiri foi fo kaha.

Weo wirowu etohong kariri nehu kaiwo arerai nanai pampang kaha,
ampafe wirowu enehutituai wesa ahang kaha.

¹⁰ Wape ninaifa mani, nehu Kaiwo Arerai yohonai aha ria inontarai Israeli fosa*
na rahida da aha ma fo ainina; Seng Allaine Yau imadu yeyo,

Yau ambori yohongno nehu hukumine na enumikamiefoi,
tuti isoi na enemirorongfo.

Yau mani, ambori ene Seng di Yau,
tuti ea kontai isahusa we nehu inontarai.

* 8:5 Keluaran 25:40 * 8:10 Roma 11:11-22

- ¹¹ Tuti wirowe etaunau ene warareng ruhi fosa,
ete ene terafosa ahang kaha, na eteyo,
‘Todoni kontaio metaroanso Sempaisifo,’
Weo ea kiai, katui fuba ambori etaroano Yau ampa.
- ¹² Weo Yau ambori yeinawi nehu enehuwawufo we ene sarawafo,
tuti ene sasarifo, wirowe arohuoai ahang kaha.”*
- ¹³ Na medu kariri Kaiwo Arera fo sahui we Kaiwo Arera Waworu dine nana mani, niari Kaiwo Arera reantenang foi memo ampa, amani da ahang kaha. Tuti fianai aino memoa tuti da ahang kahai nanai, finanai kefang we wioru fo ampa.

9

Kaiwo kariri omi we Allai fo na ne Munufoi na nunei

¹ Kaiwo Arerai reantenang fo, amani bo Musai dohoni we Yahudifosa fo mani, ne kaiwo we etohong kaririai na mai feai, kariri todoni esomi we Allai fo, tuti neo munu mirarebanai we omi wei nai fo kontai, amani munu inontarai nunei sa enariri foi. ² Eruai ene munu esomi we Allai nai nani, munuo ahui we Allai ne Warumai Tendao Omi Nai fi dine, tuti ne rorong boru. Rorong bo fong pari foi mani wonong fino Rorong Mirarebanai. Pelita aweng foi tuti meja bei tuti rotio ohonai we Sempaisi fo watai na nanai. ³ Na taba bo boru foi kurufuifo, obu rorong bei aha, amani rorong nani wonong fino Rorong Mirarebanai Pari. ⁴ Na rorong nani, fi watai nai foi mani, mesbao nariri na emasi we nunung finunsai mampori nai foi bei, tuti Buruao Kaiwo Arera foi, burua nani fati na emasi sentenang. Na burua nani, botoli emasio oni fiang manna nai foi, Haruni ne aitatohi wereroria foi*, tuti kamiei aburungno oi kaiwo arerai rabuang sura fo naya

* 8:12 Yeremiai 31:31-34 * 9:4 Bilangan 17

fo, watai nai. ⁵ Na buruafoi ayai mani, aririwangno esahui we Kerupi mano urainawi Allai ne sambewaraio dadai fo uroa nai. Uwaramipemafo forerawai na burua nuwowong fo ayai, amani kataio ahui we Katai Fariri Sasari foi. Wape fininai kai, wiro maduria wearirawang we bong na nina kaha.

⁶ Fi kiai nanai etanai na Allai ne Warumaifo tonanaia mani, imamifosa rahida neungne esuai to rorong bo fong foi we enari ene fi eweimami wea fo nai. ⁷ Mae mano suai to rorong bo boru foi mani imami fuba foi mesiri andino defuina bei mani suai webeyari tonanai afui ne. Tuti suai afui nanai, kiao andowa ne rikafo we dohonai we korbani we Allai, we mantauni tuti we kaiwasa ene sasario enariri na ewaitawana kaha fo. ⁸ Na tonanafo, Nuaninu Mirarebana foi deinawiaia kasau, we Warumai Tendao Omi Nai foi, amani Warumai fafong na nunei nani fo wiata nendai mani, rang we tasuai tonono Sengnei ne Warumai tarai foi wiro tifai we inontaraine tata kaha. ⁹ Fininai fiyiwansoai ete wefiainawiai we deunau mano taminohi na rabuang bonini ne tata. Amani deinawiai weo mano tasomi we Allai ne tata, wiro tasobu taenemirorong katui nei mirarebanai tuti mai na Allai arongreafo na tatohong fieai we Allai na ne Munufoi kaha, ete wiro tasobu taenemirorong katui nei mirarebanai na tamung andowa wekorbani wei fo kaha. Finanai wiro wemambiriu we wedaya taenemirorong katui nei mirarebana kaha. ¹⁰ Weo fi nari tonana fo, manta we fiangfo, fiunungfo, tuti fio nari we ruai rurang inontarai fo. Finanai kai mani, fio ohong kaririai na boriei arora fine tuti ohong kaririai paria rahida Allai niari fi waworu aha fo terai.

Na Kaiwo Arera Waworu ne mani Kristusi weImami Fubao doa rahana dine

¹¹ Ninaia mani Kristusi da kawuru weImami Fuba ma ne, amani da kariri fi bengno wataia fo. Da welmami

Fuba nano Allai ne Warumai dedai mirarebanai sewa tuti mesi sewa foi. Warumai nani wiro inontarai batang ne saino enariri fo kaha, nana mani warumai nani wiro na nuu Allai samui nini kaha. ¹² Tuti wiro suai to Warumai rorong foi na kia kambing ne rikafoi tuti sapi ne rikafoi kaha. Mae suai tonu Rorong Mirarebanai Sewa nani we-beyari kawuru we fitawafa, suai afui na dohong mantauni ne rikafoi, ne rikao tiwowu we feriri inontarainesa we fitawafa. ¹³ Weo rika na sapi mang foi tuti kambingfoi kontai kangganang na sapi antung nunumi we korbani foi, imamifosa ehafarai we inontarai ewerarika kariri hukumi agama foi sa we ambori emararebanai, amani emararebanai na ene tarai boriei fo. ¹⁴ Na andowa ne rikafoi ohoni we ruai rurang inontarai ewerarika tonana fosara mani, tonana mani Kristusi ne rikafoi sewa aha. Weo na Nuaninuo wioru na ea kaha foi, Kristusi dohong ne taraifoi wekorbani we Allai, wekorbanio mirarebanai paria dine. Ne rika nani yuairurang taenemirorong katui ne weru fi tanario wedaya marareha fo, ambori tatohong kariri Allai, mano darang foi, ne dawiafo.

¹⁵ Ai wedaya mani, Kristusi na Kaiwo Arera Waworuo Allai dohoni we yuti foi mani andino we Mano Doa Rahanai dine, ambori na tonana fo mano Allai sahusara fosa esobu fi dererai wesa nanai, amani fio watai we numainufo. Weo Kristusi mireha kawuru we feriri inontaraine tata weru sasario tanariri na rabuang bo tarurai we tatohong kariri Kaiwo Arera reantenang foi ampa.

¹⁶ Tuti kaiwo arera feai ne tarai kariri surat warisang. Weo masino obu manei niari surat warisang bei akawuru wori mireha, todoni kontaio mano sobu ne rafo kariri surat warisang nani dohong fiainawiai kariri weniari surat warisang nani we mirehara fo. ¹⁷ Weo masino weniari surat warisang nani minohi darang mani, surati warisangno niariri nani wemambiriu kaharai. Surati nani mano sobui foi ne mambiriu we dohong kariri

na rabuang bo weniari warisangfoi mirehara fo terai. ¹⁸ Nanai doni Kaiwo Arerai reantenang fo, todoni kontaio wemambiriu na rikafo, amani Musai miung andowa manei mirehara ambori Kaiwo Arera fo da.* ¹⁹ Weo Musai deiriri Hukumifoi ne kaiwo kiai we inontaraifosa kiai we etohong kaririaia mani, kia rikafeai na sapifoi tuti na kambingfoi, fia tamuai na merehafeai. Mayeai kia nuawuru berika feai kontai ninoi hisopi feai, yorang na rika nani tuti kifatitaiyai to bukuo Hukumi foi nanai tuti to inontaraifosa ehai. ²⁰ Mae medu wesa deyo, “Rika nini mani, rikao dohong Allai ne Kaiwo Areraio demi mea metohong kariria nei wemambiriu tuti da fine.” ²¹ Tuti niari tonanai kontai aha we Sempaisi ne Warumaifoi tuti we fianggengno wepahewai na nadifo kiai. ²² Tuti tarai to, kariri Hukumi Musai foi, adareti fi kiai ne, todoni kontai mirarebanai na ruai ruramai na rikafeai terai, tuti rika tiwowu kaha mani, wiro sasarinei kontai Sempaisi deiyari kaha.

²³ Ampafe, Sempaisi ne Warumai tuti fianggeng kiai na rorongfo mani, wefiainawiai kariri Sempaisi ne Munufoi na Waidani. Ne Munu na nunei foi tuti ne fianggengfo todoni kontai ruai rurami ao mirarebanai na sapi tuti kambing ne rikafo tonanafo. Wape fi na Waidani mantauni mani, todoni kontai ruai ruramai ao mararebanai na fi tonana kaha, mae na korbanio denteng sewa foi. ²⁴ Weo Kristusi wiro suai to Rorong Mirarebanaio inontaraine enariri we fiainawiai kariri Rorong Mirarebanai tarai foi kaha, wape suai to Waidani mantauni we doari na Allai arongreafo we dutani we tane masifo. ²⁵ Imami fuba foi defuina neungne suai tonono Rorong Mirarebana Pari foi na Sempaisi ne Munufoi na nunei, kia mantauni ne rikafo kaha mae kia andowa ne rikafo. Wape Kristusi wiro suai to

* 9:18 Tuti Kaiwo Arerai Waworu nei mani da na rika kontai, amani Kristus ne rikafoi.

Waidani we dohong mantauni ne taraifo wekorbani pampang tonanai kariri Imami Fuba fo kaha. ²⁶ Weo masino tonana mani, sodai dadirafo pampang na reantenang nunei tibaura fo paria rahida bonini kontai. Wiro tonana kaha, mae webeyari kawuru deinawi ne taraifo na nunei werea naya feninai, we dohong mantauni ne taraifo wekorbani we dufisaya sasarinei kiai. ²⁷ Kariri fianai Allai kiutuaia fo, we inontaraine emarareha webeyari kawuru, tuti mayeai kiutu kaiwo karirisa, ²⁸ tonanai kontai we Kristusi, I webeyari kawuru wekorbani ne taraifo we sodua kaiwasa bitoya nei ne sasarifo. Tuti I ambori deinawi ne taraifo na nunei weberu fo aha, wape wiro we sodua sasarifo ahang kaha, mae we dohongno faririfo we mano etamang wei fosa.

10

Yesus Kristusi wekorbanio mesi wefitawafa

¹ Allai ne Hukumi dohonai we Musai fo, ne tarai kariri nuaninu terai, wenuaninu deinawi kariri fibengno rabuang bonani ambori da aha ma fo, amani fibengno tasobuai na Kristusi. Na Hukumifo tawatioaia kasau kaha mae tawati te ne nuaninufi, wiro fibeng tarai nana kaha. Defuina neungfo inontaraio ehahefang Allai we esomi wei fosa, etohong ene korbanio mesi kariri defuina fafongna fo tuti fuina yiwang fuina enari finanai pampang. Wape Hukumifo wiro wemambiriu we dohonsa enemirorong mesi na Allai arongreafo na etohong ene korbanianai kaha. ² Weo masino inontarai esomi we Allai tonana fosa, korbanianai etohonai tonana fo yuai ruransa kai webeyari ao emararebanai weru ene sasarifo mani, wiro enemirituai we ewesari ahang kaha, tuti korbanianai demoyarai wefitawafa, ambori wiro etohong korbanianai tonana fo we

Allai ahang kaha. ³ Wape kasau ampa, we korbani etohonai na defuina neungfo tonana fo, toyari deretawang inontarainesa pampang kariri sasarifo. ⁴ Weo na todoni feai kontaio sapi tuti kambing ne rikafo wiro demoyarai we yuai rurang sasarinei kaha.

⁵⁻⁶ Nanai wedaya rahida Kristusi suai to nunei ma ne, medu we Allai deyo,

“Wiro bawi we andowa wekorbani tuti fio ohonai we omi we Wau naya fo kaha,

 korbani nunumi foi tuti korbani ohonai we yuai rurang sasarifo enemuo kaha.

Wape nari nehu tarainei tuti moinenami wefio ohonai we Wau ne.

⁷ Ainanaya imadu yeyo, “Tarai, Dai Allaie Yau nina!

Ira ma we yohong kariri nemu awiawa,

 Kariri fianai aino dotu kariri Yau na Buku Mirarebana foa fo.’ ”*

⁸ Anta Kristusi medu deyo, “Andowa wekorbani tuti fio ohonai we omi we Wau naya fo, korbani nunumi foi, tuti korbani ohonai we yuai rurang sasarifo mani, bawi we fi tonana fo kaha tuti enemuo kaha.” Korbani tonana foi nariri kariri Kaiwo Allai dohonai we Musai fo ki, wape Kristusi medu tonanai. ⁹ Mayeai medu aha deyo, “Tarai, Yau nina, ira ma we yohong kariri nemu awiawa.” Ampafe dufisaya ne reantenangfo tuti yiwang na ne weberufo.

¹⁰ Tuti na Yesus Kristusi dohong kariri Allai ne dawiafo tonanaia fo, amani dohong ne taraifo wekorbani we tata fo, wedaya tata tamararebanai, tuti finanai niari webeyari kawuru we tata we fitawafa.

¹¹ Kontai rahida yiwang rahida, imamifosa kiai etoari eru fi eru fo pampang, rahida neungfo etohong korbani masi tonanai pampang, korbani wiro wemambiriu we dufirurang sasarifo na wea kaha fo. ¹² Wape imami

* 10:7 Masmuri 40:6-8

Kristusi nini mani, dohong korbanifo webeyari kawuru terai we tane sasarinei we fitawafa. Mayeai minohi na Allai warang domoya fo. ¹³ Tuti paria ninaifa mani, demang terai we rahida Allai niari Kristusi ne aitetafosara saha tawansa kiai na awengfo. ¹⁴ Weo na korbani beyari kawuru fo terai mae, Kristusi niari inontaraine tata tamasi we fitawafa, amani mano niari tatarata tamararebanaia ne tata.

¹⁵ Nuaninu Mirarebana foi kontai medu tuba kariri finanai we tata. Reantenangne mani medu tonina,

¹⁶ “Nehu Kaiwo Areraio yohonai riasa na rahida da aha ma fo, ainina:

Sempaisi Yau imadu yeyo,

Yau ambori yohongno nehu hukumine na enemirorongfo tuti isoi na enumikamieifo.”*

¹⁷ Akawuru wori medu aha deyo,

“Ene sasarifo tuti ene sarawaio enariri fo,

wiro arohuoai ahang kaha.”*

¹⁸ Ampafe sasarifo tuti fisarawafo Allai deiairia kiaia mani, wiro wepararu ohong korbani we sasarifi ahang kaha.

Tasu to fui na tane taroaso Kristusi ne fanai, mae tatawang tata tuti tararia Kristusi ne rang meinenamia nei

¹⁹ Ampafe doroi meaine, kariri Imami Fuba foi suai to Rorong Mirarebana Pari foi, kia andowa ne rikafoi, tata kontai, Yesusi ne rikafoi wedaya ambori ninaia mani rang tafai we tasuai to Rorong Mirarebana Pari foi tonanai kontai, amani tara kefang Allai na tamatai kaha. ²⁰ Weo fiafai rang waworu bei we tata tuti rang nani dohong tata tatarang. Rang nani ireu aburungno wedua Rorong Mirarebana Pari foia dine, wape ninaia mani tifai we tata ampa, amani na mantauni ne taraifo. ²¹ Tuti tane Imami

* 10:16 Yeremiai 31:33 * 10:17 Yeremiai 31:34

Fuba dedai manei, andino wenunggamiei na Sempaisi ne Munufoi ne. ²² Ampafe tara ma tara kefang we Allaia na taenemirorongno mesi tuti taroasoiaia mutu, weo Sempaisi yuairurang taenemirorongneia mirarebanai weru taenemirorong ketuio kerira foi ampa tuti yuairurang tane taraineia mirarebanai na mereha mirarebana foi ampa. ²³ Tarutawanaia mutu na fio taenemitawanaio taroa weai nanai, weo Mano dererai nani mani, dohong kaririai na mai. ²⁴ Tuti todoni kontaio, tauremifo nayai na tata ambori taboromio tata we ambori taenemiwawu tata tuti tanari fi beng fo. ²⁵ Tuti todoni kontaio tafanduhi tata pampang we tawenadifo, dohonao tahatai weru tafanduhi tata we nadifoi fe, kariri inontarai maneiru teaio enari tonana fosa fe. Wape tataunau wawera tata tatohong tata taenemirorongne wemambiriu aha, tarurai paria we tanari tonanai sewa aha, weo tawatioai we Sempaisi ne Rahidafoi kikeu ampa.

²⁶ Weo masino tawaitawang kariri ne wetaraifo tuti tatohong kaririai ampa, wape taenemikahirai we tanari sasari pampang aha mani, wiro korbanifeai we yiwang tane sasari nanai ahang kaha. ²⁷ Mae ne tasobua mani, tatamang terai we Sempaisi ne kiutu kaiwo fo, amani tatamang na tamatai we tasodai Adia denggararu fo fuba paria fo, adiao kaso mano etapai tonana fosa foi. ²⁸ Masino inontarai manei na fafongfa deiaya Kaiwo Musai soi fo tuti inontarai mandu ete mantoru ewati teri fosa eroa tubarai we tarai niari sarawai tonanai, nana mani wenani wiro oiai ne sarawafo ahang kahai, mae sobu aiboi marareha fo terai. ²⁹ Tonana mani, menemitituai weai ki, kariri todoni aiboi marabao Sempaisi dohonai we mano sahatitawang Allai ne Kaisungfoi tuti deibera rikao Allai dereri foi we werarika fo, rikao na Kaiwo Arera Waworu foi we yuairurami wemirarebanaia, tuti deibera Nuaninu Mirarebanaio dohong ne bengfo we tata foi. Ee! Inontarai tonana

nei todoni kontai mesi we sodai aiboi maraba pari sewa aha weru mano anta deiaya Kaiwo Musai soi foi. ³⁰ Weo tataroang Mano medu ampa deyo,

“Ohong aiboifo we mano niari sarawa foi mani,

Yau nehu mambiriu we inari tonana ne,

Yauno ambori ibai berao mano niari sarawa foi tonana ne.”*

Kontai medu kariri mantauni deyo,

“Sempaisi ambori kiutu kaiwo kariri ne inontaraifosa ki.”*

³¹ Tarai to, matai paria we tawai to Allai Mano Darang foi warang aiboife fo.

³² Wape mearomi kariri fafong nana fo, amani na reantenangfo rahida meroaso Kristusi tuti mesobu sambewaraofo fo, merurai tuti metawang mea na dadirao maraba paria mesodaira fo. ³³ Rabuang bonani, wea mani kaiwasa eteibera mea enari kanggani mea na kaiwasa bitoya foi euremireafo. Weai kontai aha mani, mea kontaio mehontai mesodai dadiraofo ria mano enari kangganisa tonana fosa. ³⁴ Tarai we menemirorong mesi ria mano ewatai na aitamurorong fo we eroaso Kristusi tuti mearomiosa, tuti rabuang bo mene rafo inontarai etawarafo nanai, mesodai nanai na menemirorong mirising, weo mewartawanai we mantaung mea mesobu mene ra siaio beng sewa fea ne, amani rao watai wenumainufo.

³⁵ Na rabuang bonani mani, mene meroasofo mutu paria. Ampafe dohonao mehabi meroasoawa fanai, weo mene fiembaitafo fuba paria demang we mea fo. ³⁶ Weo todoni kontaio metawang mea, ambori menari kariri Allai ne dawiafo kaia mani, na tonanane mesobu fianai aino dereraia fo.

³⁷ Weo katu, rahidafo waroi ahang kaha,

* 10:30 Ulangan 32:35 * 10:30 Ulangan 32:36; Masmuri 135:14

“Mano da ma foi,
 katu mani teba tuti wirowi fiouhi da ma fo ahang kaha.
 38 Wape nehu inontarai enemirorong mesi fosa,
 ambori eminohi etarang na eroasofo,
 wape masino na ea, manea esu to fui mani,
 wenanisa wirowi enehusa kaha.”*
 39 Wape tata mani, wirowi inontarai tasu to fui weru
 taroaso Kristusi tuti taworu di tata kaha, mae inontarai
 taroasoai tuti feriri tata we fitawafa di tata.

11

Roasoanei

¹ Roasoanei mani, fifiani dine? Taroasoanei mani, weneung na fio taenemitawanaifa na Allai fo, nana mani taenemiwawera we fi taenemitawana fo kaha, tuti tawaitawanaia mutu we fio tawatioai na tauremine kaharai fo. ² Weo na roasoai tonana fo Allai medurai we eneo inontarai enayai na rabuang bo fafong paria fosa nani sa.

³ Na taroasofo tawaitawanai we rorafaisi tuti nunei sentenang, Allai niariri na ne Kaiwofo, ampafe fianai aino tawatioai ninai, finanai da na fio tawatioa kaha fo.

Habeli, Henoki tuti Noaki itone itoroasofo

⁴ Habeli tonanai kontai, na roasofo dohong korbani denteng sewa Kaini ne korbanifo. Na ne yoasofo nanai, Allai sahui we inontarai enerorong mesi, tuti eneo ne korbanifo. Tuti Habeli mireha ampa, wape na yoasoai nanai, ne tarai toyari medu paria sobu rahida bonini we tata.

⁵ Na roasofo kontai, Henoki minohi darang mae Allai yuaisi to rorafaisi wirowi sodai mararehafo kaha.* Wirowi esobui kaha, weo Allai yuaisia fefe. Weo wirowi sodai finana kaharai mae, Allai medu kariri kawuru ampa, deyo, “Henoki kia enehurorongnei.” ⁶ Tuti roaso Allai kaha

* 10:38 Habakuki 2:3-4 * 11:5 Kejadian 5:24

mani, todoni kontaio Allai enoa kaha. Weo mandoni dino de da we Allai mani, todoni kontaio yoasoai we Allai mani niaya ne, tuti dohong fiembaitafo we mano sera wei na taraifo.

⁷ Na roasofo kontai, Noaki dohong kariri kaiwo Allai deretawanai wei fo, amani samu wa fiabai paria rowei we fiata ne munu rorong fosa we ekaharai weru aiboio Allai ambori bioi nunei nai foi. Finanai wiro kawariaia Noaki detioa kaharai, wape yoasoai, ampafe na somi wei fo dohong kaririai. Na tonanafo Noaki tuti ne munu rorong fosa ekaharai weru aiboifo, tuti nunei sodai aiboi nani weo ea eroasoai kariri i kaha fefe. Tuti Noaki, na ne roasofo nanai, Allai sahui we inontarai enerorong mesi dine.

Abrahami ne yoasofo

⁸ Na roasofo kontai, Abrahami dohong kariri Allai ne kaiwofo, na rabuang bo Allai sahui tuti demi we da to Kanaani, kataio dererai we dohoni wei foi. Abrahami serawawera katai da wei foi, wape dohong kariri fianai Allai deyoai nanai. ⁹ Na roasofo kontai niayai weinontarai aisei na kataio Allai dererai weia foi. Tuti minohi na munu tenda foi, tonanai kontai we Isaki tuti Yakupi suru, weo uru kontai usobu kaiwo dererai nanai na Allai kontai ria Abrahami. ¹⁰ Abrahami dohong kariri fi Allai deyoa fo tonanai, weo deti to fong demang we bendario biauni sau amangno mitubaru foi, amani bo Allai andi enetituaity tuti niariri foi.

¹¹ Na roasofo kontai, Abrahami mani, weinonggutung ampa tuti Sarai kontai kirawahi tonanai ki, wape sobu mambiriu ria Allai we sobu riria na Sarai. Weo Abrahami yoasoai we Allai dohong kariri ne kaiwo derera fo rai.

¹² Ampafe na inontaraio weinonggutungna adareti kahofa diri tawania foi, riria bitoya paria etaubau enumifo. Weo na Abrahami mani, ne ririafoi wiro ato afonsoi kaha,

bitoyafu toyari awaha rora faisu tuti ninuaing nafareng rausi.

¹³ Inontarai nanisa kiai na ene rahida etarang eminohi na nunei fu, eroasoai pariao emarareha. Eroaso Allai ne derera fu tonanai wape mantaunsa esobu fu Allai dererai wesa tonana fu kaha. Fi na kaiwo derera fu esayorai na waroi terai tuti etamang weai paria. Tuti eteisaha kontai kariri mantaunsa we ea mani eweinontarai aisei tuti inontarai eminohi sawai arora na nunei disa. ¹⁴ Weo mano emadu tonana fosa, eteinawiai we enemirorongfoi dohong weai paria we esera we nu weworuo esahui we ene katai dine. ¹⁵ Enemitituai tonanafo wirow earomio ene nuw raminde era weruri ma foi kaha, weo masino enemirorong tonana mani, ene rang bitoya we etaraberasa to katai nani aha. ¹⁶ Wape wirow nana kaha. Mae fu enemirorong dohong weaifa mani, we esobu nuw denteng sewa aha foi, amani Waidani. Aiwedaya mani, Allai wirow mimaya we esahui we ene Allai tuti ene Seng dine fu kaha, weo meinenang bendari bei kawuru we ea ampa.

¹⁷⁻¹⁸ Na roasoafu, Abrahami kiutuui we miungno ne kaisung mansiari foi we dohoni wekorbani we Allai, na rabuang bo Allai medu wei we titua kariri ne yoasoafe fu. Abrahami nini dino sobu kaiwo Allai dererai kawuru ampa we deyo,

“Na nemu kaisungno Isaki dino ato nemu riria bitoya foi nai ki.”*

Tonanai ki wape dohong kariri kaiwofo, ampafe deyo miung Isaki we dohoni wekorbani we Allai. ¹⁹ Weo Abrahami enetituai deyo, Allai ne mambiriu we duwi inontarai emarareha fosa weru marareha rorong foi aha rai. Ampafe na tonanafo ne tarai toyari sobu ne arikangno Isaki nano marareha rorong fu aha.

* 11:17-18 Kejadian 21:12

Isaki, Yakupi tuti Yusupi itone itoroasofo

²⁰ Na roasofo Isaki deti to fong, ampafe mioang antungno Yakupi tuti Esauwi uru kaririai.

²¹ Na roasofo, rahida Yakupi de mireha nai foi, mioang Yusupi ne arikangfo suru mansiari-mansiari, tuti somi we Allai na sauo ne aitatohi nunggamiei foi.

²² Na roasofo, rerai we rahida Yusupi mireha nai foi, medu kariri rahida inontarai Israeli fosa era to boriai weru nu Mesiri foi fo tuti deretawansa we ambori eha neinafo kontai weru kataifo.

Musai ne yoasofo

²³ Na roasofo, Musai ne wawafo suru umatai we urapa mananu Firauni ne kaiwofo kaha, mae uradiwa Musai na rahida saubaunung fo paria sobu ne embai botoru fo, weo uwatio Musai denteng fefe.

²⁴ Na roasofo, Musai awa fiabaifo mani, deiyarai we esahui we Firauni antuwingfoi ne kaisung dine fo. ²⁵ Mae kiutuui we sodai dadirafu ria Allai ne inontarai Israeli fosa, weru minohi piraise tourai na sasari rorong foi ria inontarai sasari fosa fo. ²⁶ Enetituitaifa we sobu dadirafu ria mananu Firauni we dohong kariri Kristusi, Mananu Mamparirio ambori kiawariai foi, mani, nanai beng sewa weru ra fubao na nu Mesiri foi fo. Weo Musai wiro enetitui we ra nunei kaha, mae we fiembaitai ambori sobuai na Waidani fo.

²⁷ Na roasofo, da weru nu Mesiri foi fo, tuti mananu Firauni kesoua tonanai, wape mitai kutea kaha. Mae sawania mutu na fi niari fo, weo toyari deti Allai, Mano atioi na wea kaha foi fefe.

²⁸ Na roasofo dohonsuao Paskafoi tuti domba ne rikafoi kiaria dufui na inontarai Israeli fosa ene rahutu borong fo, ambori wewaio miung arikang reantenang fosa foi, wiro miung arikang Israeli fosa konta fanai.

Inontarai siai fosa ene eroasofo

²⁹ Na roasofo, inontarai Israeli fosa era kutu Rawanang Berika foi toyari era na katai sirahiai. Wape inontarai Mesirio eteyo emito riasa awaru fosa, etaisuia.

³⁰ Na roasofo, inontarai Israeli fosa era wari bendari Yeriho foi werahida itu fo, wore kamiei na bendari foi misuhi aweu wiatai na kahofa nuwowong fo.

³¹ Na roasofo kontai, Rahapi wiwing diru foi, fiata inontarai Israeli manduo uradiwara uwati kariri bendari Yeriho foi suru na mai fo, wedaya inontarai Israeli fosa emuni ria inontarai eroaso kaha fosa na bendarifo kaha.

³² Tuti imadu fiani aha, weo yeyo imadu kariri inontarai siaio eroasoai tonanai konta fosa, manamo nehu rahidafea demoyara kaha. Weo wiro imadu kariri Gidioni kaharai, Baraki kaharai, Simsoni kaharai, Yeftai kaharai, Dauti kaharai, Samueli kaharai, tuti nabifosa kaharai.

³³ Weo na eroasofo kontai, eharaikobu mananufosa, eru kaiwasa na wetaraifo, esobu fianai aino Allai dereraia fo, tuti ehobu singa eboromifo.

³⁴ Tuti manea ehabisa tono adia rorong fo wape wiro adiafoi kasosa kaha, ekaharai weru sondu rengfo.

Efanahang wape Allai niarisa ewemambiriu, tuti ewemambiriu na mamuna rorong fo

doni eharaikobu rai mamunao na mananu siai fo.

³⁵ Na roasofo kontai, wiwingfosa esobu ene inontarai emararehara fosa aha, weo Allai duwisa nariai aha fefe. Wape manea siai kontai inontarai enari kangganisara emarareha weo ene eroasofo, tuti emaya we ekaharai weru ne karira nanai kaha, weo enemitawanai we ambori Allai duwisa aha we esobu ne beng sewa fo fefe. ³⁶ Manea kontai inontarai eteiberasa, erarubasa na wai weababo, mae manea siai eworasa na wai besi tuti esoasa to aitamu rorong fo. ³⁷ Inontarai eru kamieio sara emarareha,

manea kontai ehikasara efutuayai na gergaji, tuti manea emunsa na sondu. Eminohifo na mai kaha, enari domba tuti kambing rerawa karira fo we esansunsa nayai, ene pari fi arorawa, inontaraifosa etahatawansa tuti enari kangganisa. ³⁸ Era saiworuai na katai mananai sarahiai fo tuti na uai rabuang, na kamiei kamirei fo tuti na winsaburung. Wape, tarai to, nunei wiro mesi wesa kaha.

³⁹ Inontarai nanisa kiai, na Kaiwo mararebana fo fiaisa we ene eroasofo tonanai, wape ea kiai wiro esobu fio Allai dereraia fo kaha weo finanai kawariai na Kristusi fefe. ⁴⁰ Weo Allai meinenang fio beng sewa feai we tata kawuru ampa, ambori eweboyari ria tata mani tata ruhiaio tasobu ne maifo.

12

Metawang mea na meroaso Kristusi fo na dadira rorong fo, weo na tonanane Dai Allai niari sua ne arikangne tatane

¹ Nina mani mano fafongfa eroasoai nani sa bitoya paria etoa wari tata eteinawi kariri roasoai na mai ne. Tonana mani tatawing fi marabao tasoduata ne tuti sasario miawa arora we wewora tata nei, tuti tatawang tata we tamito na wawoai Sempaisi demi tata we tawawoi nai foi.

² Na tanari finana fo, tauremifo nayai terai na Yesusi, andino tane taroasoane weneung nai tuti mano dewawu tane taroasoai nanai pariao tasobu ne mai fo. Yesusi sawania mutu na dadira rorong fo na sodua aitabafoi fo, deitawanai we mireha na aitabafoi mani, fio kia mamaya paria fine. Tonanai ki wape eneaya ne nanai, weo eneti-tuai terai we mirising ambori sobuai na rei dowana fo. Tuti ninaia mani minohi na Allai, Mano minohi na ne kadera mananu foi, warang domoya foi ampa.

³⁻⁴ Mearomio Yesusi nini pampang, weo sawania mutu sodai inontarai sasari ne ene etapaifo pariao mireha. Na mene merurai we metapa sararifo nanai, wiro merurai

ao emung mea memarareha konta kaharai. Ampafe mearomiioi pampang ambori wirowefanafang tuti menemirorongfoi fituaya fanai. ⁵ Tuti dohonao mearomiporo Allai ne kaiwo dohonai we ne arikangne mea fo, amani kaiwo ambori dohong menemirorong mitubaru aha fo, na medu deyo,

“Nehu kaisungne waune,

dohonao wahufora Sempaisi ne aunau maraba fo fe,
tuti dohonao enemurorongwai fituaya fe,

na rabuang bo Sempaisi sua wau fo fe,

⁶ weo Sempaisi dohong aunau maraba feai we mano enewawuti foi,

tuti dohong aiboi we mandoni dino yoa wei we ne arikangfo,

we ambori deunauwi nai.”*

⁷ Mesodai dadirafea mani, metawang mea weai. Todoni kontai menemitituai we Allai yuba mea tonana fo mani we deunau mea finana, tuti nana mani deinawiai we niari mea toyari ne arikang finanai. Weo arikang mandoni dino wirowefanafangfoi yubati kaha ne? ⁸ Allai yuba ne arikangfosa kiai we deunau, mandoni kontai. Wape masino wirowefanafangfoi yuba mea ete dohong aiboi we mea kaha mani, nana mani deinawiai we mea mani arikang ninoi di mea, amani wirowefanafangfoi ne kaisung tera di mea kaha. ⁹ Kontai, tane wawa na nuneisa, etaunau tata na aiboi tonana fo mani tasomi wesa. Tonana mani, fi fuba sewa aha mani, todoni kontai tatohong kariri tane Dai, Mano niari tanumianinune kiai foi, ambori tatarang tuti taminohi na mai. ¹⁰ Weo tane dai na nuneisa, eruba tata we etaunau tata na rahidafo wirowefanafangfoi waroi kaha, kariri fianai aino enumiruaninso bengfo. Wape Dai na rorafaisi, deunau tata we tane bengfo, ambori tamararebanai toyari I mirarebanafo. ¹¹ Tarai we rabuang bo tasobu aunau na aiboi tonana fo, wirowefanafangfoi tata

* 12:6 Amsali 3:11-12

tafaraise kaha, mae dohong tata tapapirahai. Wape mayea mani, aiboi tonana fo wedaya ne wetaraifo we mano Sempaisi deunauwi tonana foi ki, nanai wetarai na enerorong mesi fo tuti na minohi na mai fo.

¹² Ampafe mewarami marira fanai, tuti menari meawemibuka rirora wara mutu, ambori meroasoawa mutu. ¹³ Tuti na meraria Sempaisi fo menari rangno masakaburuwa we meawemiwa we mera nai, ambori mano enewawerahi toyari aweng soberaha foi wiro tindohia fanai, mae denteng aha.

Tarurai we taminohi tamararebanai, tuti wiro tateiaya Allai fanai

¹⁴ Merurai we na meminohi toa wa, meminohi na mai ria inontaraifosa kiai, tuti merurai we ne mararebanafo terai, weo mandoni kontai mirarebana kaha mani, wiro deti Sempaisi kahai ki. ¹⁵ Mewaitawang weduarai we dohonao manei na mea ketai weru Allai ne bengno dohonai arora we tata fo fanai, ambori wiro manei ne tarai toyari aio memu sifu rahang mea, da mau kia dadirafo tuti wedaya mano bitoya wei fosa esobu ne karirafo fanai.

¹⁶ Mewaitawang weduarai we dohonao manei na mea meninawa fe, ete ne tarai kariri Esauwi we deto fi masi kaha fo fe, amani dewayangno ne hak wearikang fuba fo we fiang rewangguai bei fo, fanai.* ¹⁷ Weo mewaitawanai we na fui, na rahida bo deyo sobu moanafo ria tamangno Isakifo, tamang deiayari. Weo masino yuraia sai kontai we sobuai, manamo wiro sobu rangfeai we yiwang ne sarawai nanai ahang kaha.

¹⁸ Mea mani toyari Allai ne inontarai Israeli fafong fosa kaha. Mesobu rang mammo toyari ea kaha. Weo wiro mera to fio waramia ru feai kariri inontarai Israeli fafongfa sa kaha. Ea mani era we fio waramia rufo amani, uai Sinai tuti ne adiao denggararu foi, esodai mamantitifo tuti

* 12:16 Kejadian 25:29-34

dedukafoi, ¹⁹ songgerifo dotufo, tuti rawafuio fiabai paria foi. Rabuang bonani etaramio rawafui nani fo, dohonsa ematai paria wedaya etutanai paria we rawafui nani wiro medu wesa ahang fanai. ²⁰ Weo eneinafo toyari morosung weru sa na etaramio kaiwo rawafuifo medurai wesa we etohong kariria fo kaha, amani rawafui medu deyo, “Fifiani kontai, inontarai ete andowa ete, manei warang ete ne taraifoi disanso uai nini mani, wenani ru kamiei oia mireha.”*

²¹ Tuti fio ewatioai nanai kia matai paria, wedaya Musai medu deyo,

“Imatai paria wedaya nehu weai mutu ahang kaha.”*

²² Wape mea mani, mesobu rang waworu bei, mera kawuru to uai Sioni, to Allai Mano Darang foi ne bendarifo, amani Yerusalemio Waidani, tuti mera kawuru to ne wewaio ato afonsoi kaha foi efaunduhisa na mararising paria, ²³ tuti to Allai ne arikang fuba fosa ene efaunduhisa wejematu fo, amani mano ewonomifo toi kawuru na Waidania fosa, tuti to Allai, Mano kiutu kaiwo kariri kaiwasanei kiai foi, tuti to inontarai emararebana fosa enumianinufu, amani nuaninuo Allai niarisara emasia fosa. ²⁴ Tuti mera to Yesusi, Mano Doa Rahanai na Kaiwo Arera Waworu ne, tuti to ne rika kafatitai foi, amani rikao deinawio rang waworuo denteng sewa ne, wiro toyari Habeli ne rikao sahu we aiboifo kaha.*

²⁵ Ampafe metanansiau weduarai, ambori dohonao meteiaya Mano medu tonana foi fe. Weo masino mano eteiaya Allai we medu wesa tonanai na nunei fosa wiro ekaharai weru aiboifo kaha, nana mani mano Allai medu we tata na rorafaisi meu ne tata, masino taturumitare ne

* 12:20 Keluaran 19:12-13 * 12:21 Ulangan 9:19 * 12:24 Ne arti mani, Habeli ne rikafuio sahu tutirai we ambori mano miuni foi sobu aiboifo kerira foi, wape Yesusi ne rikafuio toyari sahu dutang we Allai deiai tane sasarine.

kaiwofo mani, na todoni feai kontaio wiro takaharai weru ne aiboifo kaha rai. ²⁶ Rabuang bonani mani, rawafuifo wedaya nunei rirora paria, wape ninaia mani dererai deyo,

“Beyari aha mani, wiro inari nunei terai rirora kaha, mae rorafaisi kontai.”*

²⁷ Kaiwo rabuang dotu tono ‘webeyari aha’ fo, dotu we nunei sentenang, amani nuo Allai samui nini ambori niariri rirora tuti warapari. Ambori na tonanane, fio wiro rirora kaha foi andino wiataia mutu.

²⁸ Ampafe tatohong mahikai we Sempaisi, weo tasobuo nuo wiro rirora kaha foi riati fefe amani tasobu kataifeai na Allai ne Mananu Rorong foi. Todoni kontaio tatohong mahikai wei tuti tasomi wei na mai, amani na tatatori tuti tamatai, kariri ne Allai eneofo. ²⁹ Weo tane Allai tasomi wei nei mani, ne tarai toyari adiao keso fifiani konta fo.

13

Kaiwo aunau wefuiai

¹ Mene menemiwawu wawera mea we mewedoroi wa, metawawutai na mai pampang. ² Dohonao mearomiporo metamang we inontarai aisei na mene munuwa fe. Weo na nari tonanafo inontarai maneiru teai ewaitawana kahai mae etamang we wewaifosa na ene munufo ampa. ³ Mearomio mene doroi eroasoiao enayai na aitamu fosa, mearomiosa toyari mantaung mea kontai inontarai menayai na aitamu di mea. Tuti mearomio mano inontarai enari kangganisa fosa, mearomiosa toyari mea kontai mesodai ne tonanane kontai.

⁴ Mea kiai, todoni kontaio metato mene meriraufu we fi mararebanai, wiro metohong siarawa fanai. Inontarai mano meninawa funoma foi tuti mano niai ria wiwing siai foi ambori Allai kiutu kaiwo kariri ki.

* 12:26 Hagai 2:6

⁵ Dohonao menemirorong dohong we doi ete ra karera fanai, mae fianai aino wobua wa demoyarai we wau to tuti puraise we finanai. Weo Allai medu deyo,

“Na todoni feai kontaio wiro itua wau na wea kaha, tuti na fifiani kontaio itawing wau na wea kaha.”*

⁶ Nanai wedaya tamadu na tanumiruainso mambiriu tateyo,

“Sengnei andi fiata yau nei, ambori wiro imatai kaha.

Fianai aino inontaraine enari we yau ne?”*

⁷ Mearomio mano ewenunggamiei we mea, mano emadu Allai ne Kaiwofo we meara fosa. Mewati kariri fi maio esobua fo na eminohi toa fo, tuti metohong kariri ene eroasofo. ⁸ Yesus Kristusi wiro yiwani na ea kaha, na fafongfa, rahida ninai tuti we fitawafa.

⁹ Dohonao aunau aisei feai kia menemirorongwai we-daya mera sarawa fe. Weo ne bengne mani, taenemiro-rongnei mitubaru na Allai ne bengfo, wiro na fi kariri todoni fiang tatang fo kaha. Weo mano etohong kariri fio kariri fiang tatang fo nanai, toyari Yahudio raminde esahu fiangfeai we werarika kariri ene eroasofo, wiro kia mai feai wesa kaha. ¹⁰ Tane mesba mesi bei we ohong korbanifo nai we Allai, tuti imami efata na mesba na Warumai na nunei fafong fosa wiro etang korbani watai nai foi kaha.* ¹¹ Weo andowa ne rikafoi imami fuba foi kiari to Rorong Mirarebana Pari foi afui we dohoni

* 13:5 Ulangan 31:6 * 13:6 Masmuri 118:6-7 * 13:10 Ne arti tofino: Tata tane fi denteng sewa weruo koang na agama Yahudi foi. Weo imamio erufi na Allai ne Warumaifo fafongfa, amani emungno andowa na mesba ohongno korbani nai foi we ebai kaiwasafai ne sasarinei, todoni kontai wiro etang fieai nano korbani omi nai foi fanai. Wape tata mani tateyo tane korbani ohoni we Allai ne mani denteng sewa, amani Yesusi mireha we feriri tata weru tane sasarinei. Tata kiai, mansiari-mansiari tasobu fariri na Yesusi ne mirehafoi.

we korbani yuairurang inontarai ene sasarinei, wape ne taraifoi niunumi na munue dereung boriei fo. ¹² Nanai kontai doni, Yesusi sodai dadirafu na munuefo ne rahutu dereung boriei fo we niari inontarainesa emararebanai na mantauni ne rikafoi. ¹³ Ampafe tara wei to munue dereung boriei foa tuti tasodai mamayao inontaraifo eteiberahi fo kontai riati. ¹⁴ Weo na nufi ninai, tane katai taminohi tawang naya fea kaha, mae tasera we bendario ambori da ma foi.

¹⁵ Ampafe na taweboyari ria Yesusi ne, todoni kontaio tafiai Allai pampang. Finanai ne tarai wekorbanio tanari wei, amani na taboromine tateisaha wonongfo weSeng dine. ¹⁶ Tuti dohonoa mearomiporo menari ne bengfo tuti mefata inontarai siai na mene fifo fe, weo korbani tonana foi dino Allai enea ne.

¹⁷ Metohong kariri mano ewenunggamiei we mea fo ene kaiwofo tuti metatosa. Weo ewaitawang wedua mea pampang fefe, tuti ansaino todoni kontai emadu tuti fi eru fo nanai na Allai arongreafo. Metohong kariri ene kaiwofo na mai, ambori erufi na enemirorong piraise, tuti ene fi eru fo wiro maraba wesa fanai, weo bereri mani finanai kia maifeai we mea kaha.

¹⁸ Metutang tuti amea pampang, weo ameroasoai we amenemirorong katui nei mesi, tuti na fifiani kontaio ametohong weai we amenari ne maifo. ¹⁹ Fio sewa aha mani, yeunau mea we metutang tuti amea tonanai, ambori ahera Allai kia yau we mea aha mau.

Nadi tuti kaiwo kafe fo

²⁰ Na tane Seng Yesusi ne mirehafoi, ne rikafoi wedaya Allai ne Kaiwo Arera Waworu foi wetarai, amani Kaiwo Areraio watai wefitawafa. Allai duwiri nano mararehaorong fo, tuti yuaisi we Mantahung Dedai Mirarebanai we ne dombane tata. Kadono Allai nani kontai, amani Mano wedaya tata tanumiruainso ne maifo, ²¹ meinenang

mea na ne bengfo kiai we metohong kariri ne dawiafo. Tuti na Yesus Kristusi, niari fianai dawi wea fo na tata. Todoni kontaio tataparanding Kristusi we fitawafa. Antu.

²²Doroi meaine, yenggowa mea we ambori kaiwo aunau yenatuai we mea mau ninai tanang ki, wape metamang weai na menemirorong mirising.

²³Ambori mewartawanai, tane doroi Timotiusi etawini to boriai weru aitamu rorong fo ampa. Ambori da ahera to ninai ma mani, auru ruhiai aura mau we autuambawa mea ki.

²⁴Meteikaririai we mene mano ewenunggamiei we mea wasa tuti we Allai ne inontaraio enayai na nana wasa kiai, yenatu mahikai wesa. Tane doroi eroasoai kontai fosa na Italia, etanatu mahikai we mea.

²⁵Kadono Allai ne bengno dohonai arora fo weriria mea kiai.

Sempaisi Ne Kaiwo Mirarebanai New Testament in Ambai

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ambai

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

Updates
eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 20 Jan 2018

a4b461f1-cd72-5074-9be0-b39efea15ceb